

N:o 13.

Af herr **P. G. Petersson** i Brystorp, om *inlösning af frälse-skatteväntor till statsverket.*

Enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 11 september 1885 få de väntor af skattefrälsehemman, hvilka genom köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons eller verks, menighets eller inrättnings ägo och icke blifvit med jordeganderätten förenade, på de i nämnda förordning stadgade vilkor för statsverkets räkning inlösas.

De frälseväntor, hvilka således enligt berörda nådiga förordning icke kunna af statsverket inlösas, äro först och främst sådana, som åtfölja *gamla frälsehemman*, enär kronan af dessa hemman aldrig på ofvannämnda sätt afhändt sig någon vänta, utan tillkomsten af sådana frälseväntor endast grundar sig på de vid frälsehemmanens försäljning eller annan öfverlåtelse enskilda emellan slutadt aftal, enligt en viss vänta af hemmanet utgår till säljaren eller hans rättsinnehafvare. Om inlösen af dessa väntor är här icke heller fråga.

Men det finnes andra slags frälseväntor, som enligt nämnda förordning icke få inlösas, nemligen sådana väntor, hvilka, ehuru komma från kronan genom köp, byte eller gåfva, någon gång varit med jordeganderätten förenade. Detta förhållande eger rum med alla väntor kronan afhändt sig af de hemman, som vid den tid sådant skedde voro af *krononatur*, enär kronan i detta fall på samma gång afstod eganderätten till sjelfva hemmanen, hvilka blefvo frälse i räntegarnes hand, och kan äfven förekomma för väntor, som kronan afhändt sig af då för tiden varande *skattehemman*. Dessa blefvo äfven frälse, men skatte-mannens eganderätt till dem skulle vara oförkränkt, hvilket naturligtvis icke utgjorde något hinder för, att jord och vänta kunde på ett eller annat sätt blifva förenade i samma hand.

Då det således är kronan, som en gång varit orsaken dertill, att frälseräntor fortfarande kunna finnas å dessa förut varande krono- och skattehemman, enär, om kronan icke hade afhändt sig räntorna af desamma och derigenom förändrat deras natur till frälse, de ännu skulle vara krono eller skatte, de förra möjligen försålda till skatte, och å hemman af krono- eller skattenatur någon frälseränta aldrig skulle kunnat uppkomma och då dessutom det i meranämnda nådiga förordningstadgade vilkor, att räntorna för att kunna inlösas icke få hafva blifvit med jordeganderätten förenade, förutsätter, att det verkligen kan utrönas, att ett sådant förhållande icke någon gång egt rum, men detta är alldeles omöjligt att känna för en tidrymd, som går tillbaka ända till 1640-talet, vid hvilken tid kronan afhändt sig ett stort antal räntor, enär jordeböckerna endast undantagsvis angifva hvem som egde jorden, och de taxeringslängder, som härför skulle kunna användas, icke sträcka sig längre tillbaka än till år 1810 och föröfrigt icke alltid ega erforderlig fullständighet, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville besluta, det de räntor kronan genom köp, byte eller gäfva afhändt sig af hemman eller lägenheter, som då voro af skatte- eller krono- natur, måtte utan afseende derpå, att dessa räntor varit med jordeganderätten förenade, för statsverkets räkning inlösas på sätt i kongl. förordningen den 11 september 1885 i öfrigt är stadgad.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 24 januari 1888.

P. G. Petersson.

Uti förestående motion instämna

A. Andersson
från Jönköpings län.

And. Gust. Björkman
från Kronobergs län.